

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
ชุมชนนันทเขตต์ ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของ
สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อาจารย์ นิสาลักษณ์ จันทศรี)

กรรมการสอบ

.....
(อาจารย์ ดร. สุนิตยา เกื้อนนาคี)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาการจัดการและการ
ประเมินโครงการ

.....
(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณะบดีสำนักวิชาเทคโนโลยี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

พิมพ์กา อุปลัมภ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาชุมชนนันทเขตต์

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ นิสาชล จ้านงศรี, 78 หน้า

การประเมินโครงการของชุมชนนันทเขตต์มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลบริบทชุมชนตามสภาพจริง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุน เข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกองทุนและทราบถึงแนวโน้มการพัฒนาของกองทุนชุมชนนันทเขตต์ โดยวิธีดำเนินการประเมินโครงการกองทุนชุมชนนันทเขตต์ คือ ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของกองทุนชุมชน ลงปฏิบัติงานในพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ต้องการแล้วเรียบเรียงได้ประเด็นที่ชัดเจน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบรายงานต่าง ๆ (บร. 1 - บร. 12) โดยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต การใช้แบบสอบถาม การจัดประชุมประชาคมที่ใช้ศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนันทเขตต์ จำนวน 110 หลังคาเรือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ ประชาชนในชุมชนจำนวน 50 % คือ 55 ครัวเรือน สมาชิกกองทุนชุมชน นันทเขตต์และคณะกรรมการ โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลที่ต้องจัดเก็บตามแบบรายงานต่าง ๆ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ CIPP Model ผลการศึกษาพบว่าชุมชนนันทเขตต์มีสาธารณูปโภคครบทุกด้าน ประชาชนอยู่อาศัยกระจายทั่วชุมชนและในชุมชนมีวัฒนธรรมการทำบุญกลางบ้านร่วมกันในประเพณีวันสงกรานต์ เศรษฐกิจใน ชุมชนมีสภาพคล่องที่ดีมีการหมุนเวียนเงินในระบบอยู่สม่ำเสมอ การบริหารจัดการกองทุนโดย คณะกรรมการเป็นการจัดโครงสร้างที่ดี วิธีการบริหารงานเป็นไปตามระเบียบของกองทุน ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุน คือ ความเสียสละของคณะกรรมการในการทำงานให้แก่กองทุนและมีจิตสำนึกร่วมกันของคณะกรรมการในการพัฒนาชุมชน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ ประชาชนไม่ให้ความสนใจในการกู้ยืมเงินของกองทุน ทำให้ผลกำไรที่กลับมาสู่กองทุนไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์เอาไว้

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา...*ชัชวาล*...*ผู้จัดทำ*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา...*นิสาชล*...*จ้านงศรี*....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์นิสาชล จันทงศรี อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- คณาจารย์ประจำวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ
- คณะเทศบาลตำบลปากช่อง และพัฒนาชุมชนอำเภอปากช่อง ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในการลงพื้นที่ และสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
- ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนและคณะกรรมการที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก และขอขอบพระคุณพี่น้องในชุมชน ที่ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ทำเช่นนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดี ตลอดจน จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

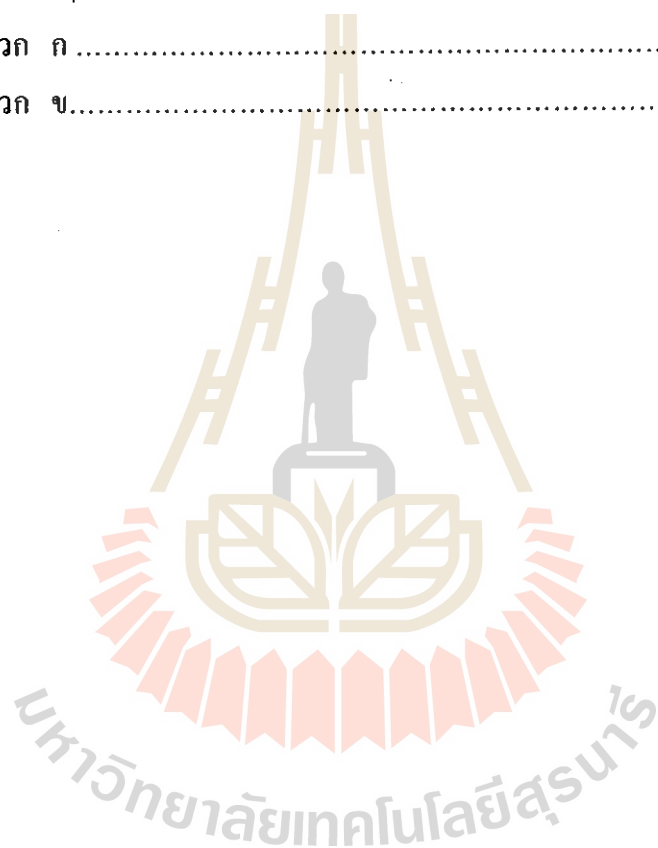
นางสาวพิมพ์กา อุปถัมภ์

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ ก	
บทคัดย่อภาษาไทย..... ข	
หน้ากิตติกรรมประกาศ ค	
สารบัญ ง	
สารบัญแผนภาพ จ	
สารบัญตาราง ฉ	
 บทที่ 1 บทนำ 1	
1. หลักการและเหตุผล..... 1	
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ..... 1	
3. กรอบแนวคิดและทฤษฎี..... 2	
4. วิธีการดำเนินงาน..... 3	
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ 3	
 บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง 4	
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุน..... 4	
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544..... 5	
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง..... 7	
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง... 8	
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง..... 9	
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง..... 10	
7. หลักการประเมินโครงการแบบรูปแบบการประเมินแบบชีพชีโมเดล..... 11	

	หน้า
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	12
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	13
1. วิธีการประเมิน	13
2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง.....	15
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	17
4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	18
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	19
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	20
บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการ	20
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	20
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	27
3. ผลการทดลองวิธีใหม่	33
4. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจผู้กู้	33
5. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	35
6. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	35
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	36
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	36
2. วิธีการดำเนินงาน	36
3. ผลการดำเนินงาน	36
4. อภิปรายผล	38
5. ข้อเสนอแนะ	38

	หน้า
บรรณานุกรม	40
ภาคผนวก	41
ภาคผนวก ก	42
ภาคผนวก ข.....	45

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

- 1 ความคิดพื้นฐานการประเมินของสคฟเฟิลบีม..... 11
- 2 สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทการตัดสินใจ..... 14

สารบัญตาราง

แผนภาพที่

หน้า

1	จำนวนการสัมภาษณ์แบบรายงาน บร. 3	16
2	ภาวะการค้าระหว่างประเทศ.....	21
3	จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร.....	25

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ในปี พ.ศ. 2544 รัฐบาลภายใต้การนำของ ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร) ได้แถลงต่อรัฐสภาในการเข้าบริหารประเทศ เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคะดกขงประชาชน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา, การทำแผนธุรกิจชุมชน.นครราชสีมา)

เพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าวของรัฐบาล ชุมชนนันทเขตต์ ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้น เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2544 จากความพร้อมดังกล่าวทำให้ชุมชนนันทเขตต์ได้รับการอนุมัติโครงการพร้อมจัดสรรเงินเข้ากองทุน จำนวน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2545 ปัจจุบันกองทุนชุมชนนันทเขตต์ได้มีการบริหารจัดการกองทุน โดยคณะกรรมการกองทุนของชุมชนเอง ดังนั้นเพื่อจะทราบว่ากองทุนชุมชนนันทเขตต์ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ตามเจตนารมณ์ข้างต้นมากน้อยเพียงใด ทางภาครัฐจึงได้ส่งบัณดิตมาประจำแต่ละกองทุน เพื่อทำหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำมาสรุปและประเมินผลเพื่อทราบถึงปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกองทุนชุมชนนันทเขตต์ โดยเขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ “สารนิพนธ์”

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1) เพื่อทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนชุมชนนันทเขตต์
- 2) เพื่อทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกองทุนชุมชนนันทเขตต์
- 3) เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลบริบทชุมชนตามสภาพความเป็นจริง
- 4) เพื่อทราบถึงแนวโน้มการพัฒนากองทุนชุมชนนันทเขตต์

2. กรอบความคิดทางทฤษฎี

นักประเมินคนสำคัญที่สร้างแบบจำลองซึ่งนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการได้แก่ Tyler , Cronbach , Scriven , Stake , Alkin , Provus และ Stufflebeam เป็นต้น (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, บรรณาธิการ, 2544)

Tyler Goal Attainment Model เป็นแบบจำลองที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลักในการประเมินความสำเร็จของโครงการ โดยการตรวจสอบผลผลิตของโครงการว่าได้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด

Cronbach's Evaluation Model เป็นการรวบรวมข้อมูลและการใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดโครงการ การประเมินโครงการไม่ควรประเมินเฉพาะจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เท่านั้น ควรประเมินผลข้างเคียงของโครงการด้วย เพื่อค้นหาข้อบกพร่องและแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

Stake's Countenance Model การเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายๆแหล่ง แล้วนำมาจัดให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อบรรยายและตัดสินคุณค่าของโครงการที่ต้องประเมิน การประเมินโครงการแนวนี้มีลักษณะเป็นการประเมินเพื่อตอบสนอง ซึ่งต้องอาศัยการบรรยายและตีความข้อมูลที่ชัดเจน และเป็นระบบ

Alkin's Concepts of Evaluation กระบวนการคัดเลือกประมวลผลข้อมูลและจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอต่อผู้ตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการ

Stufflebeam's CIPP of Model การดำเนินการควบคุมไปตั้งแต่ทำโครงการจนสิ้นสุดโครงการ โดยสตัฟเฟิลบีมได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆที่มีอยู่

กรอบความคิดทางทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ยึดแบบในการประเมินโครงการกองทุนชุมชนนันทเขตต์นั้นได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า การประเมินแบบซีป CIPP Model ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ดังนี้

C	ข้อมูลจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ข้อมูลจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ข้อมูลจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ข้อมูลจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุน ชุมชนนันทเขตต์มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของกองทุนชุมชนนันทเขตต์ พร้อมทั้งสถานการณ์ต่าง ๆ ในชุมชน

ขั้นที่ 2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน พร้อมทั้งสภาพความเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน

ขั้นที่ 3 ศึกษาและ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้

- แบบสำรวจต่าง ๆ ได้แก่ บร.1-12
- ทำการสัมภาษณ์โดยตรงจากสมาชิกและคณะกรรมการกองทุน
- โดยการสังเกตและวิเคราะห์
- ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจากเอกสารของส่วนราชการ เอกชน หนังสือพิมพ์ ระเบียบกองทุนชุมชนนันทเขตต์

ขั้นที่ 4 ประมวลข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการเก็บข้อมูล และนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุป พร้อมทั้งอภิปรายผลและข้อเสนอโครงการ

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

- 1) ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนชุมชนนันทเขตต์
- 2) ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรค ต่อการดำเนินงานของกองทุนชุมชนนันทเขตต์
- 3) ทราบข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลบริบทชุมชนตามสภาพความเป็นจริง
- 4) ทราบถึงแนวโน้มการพัฒนาของกองทุนชุมชนนันทเขตต์

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

จากการกล่าวถึงหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ กรอบความคิดทฤษฎี วิธีการดำเนินการ และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการข้างต้นดังกล่าว จำเป็นจะต้องมีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมสร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชนและรัฐวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือนอีกทั้งให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากรวมทั้ง เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน การควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนทางสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเช่น กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ

2) การบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นเพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน

3) ตามแนวทางในการปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ให้หมู่บ้าน/ชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและการจัดการกองทุน

4) การติดตามและการประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงานสร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วนและสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบและการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
- 5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของ ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- 6) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 2 หมวดดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จะกล่าวถึง จำนวนกรรมการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สาเหตุของการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่นอกเหนือจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ จำนวนองค์ประชุมของกรรมการ อำนาจ และหน้าที่ของคณะกรรมการ และคำเบี่ยงประชุมคำตอบแทนของคณะกรรมการ

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กล่าวถึง หน่วยงานที่สำนักงานคณะกรรมการสังกัดอยู่ และอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 9 หมวดดังนี้

หมวด 1 ข้อความทั่วไปกล่าวถึง ชื่อของระเบียบ วันประกาศบังคับใช้ความหมาย ของคำต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และผู้รักษาการตามระเบียบ

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กล่าวถึง ปรัชญาหรือหลักการ สำคัญของกองทุน วัตถุประสงค์ของกองทุน การจำแนกทรัพย์สินที่เป็นส่วนประกอบ ของกองทุน การโอนเงินฝากธนาคาร ระยะเวลาการโอนเงิน อำนาจของคณะกรรมการ ในการระงับการจ่ายเงินให้กับคณะกรรมการกองทุน

หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกล่าว ถึงจำนวนกรรมการและอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุน

หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองระดับจังหวัด โดยกล่าวถึงจำนวนกรรมการและอำนาจหน้าที่ของอนุกรรมการ สนับสนุนระดับจังหวัด

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกล่าวถึง จำนวน กรรมการอำนาจหน้าที่ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่งสาเหตุ ของการพ้นจากตำแหน่ง วิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนและตำแหน่งอื่น ๆ และ จำนวนองค์ประชุมของคณะกรรมการกองทุน

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน โดยกล่าวถึง การจำแนกทรัพย์สินของ กองทุน ประเภท คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้ามของสมาชิกกองทุน การกำหนดระเบียบ ของคณะกรรมการกองทุน การประชุมใหญ่สามัญประจำปีของผู้ถือหุ้นการประชุมวิสามัญ ของผู้ถือหุ้น

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกล่าวถึง การกู้ยืมเงิน ของสมาชิก การอนุมัติเงินกู้ของคณะกรรมการ การบันทึกความเห็นในแบบคำ ขอกู้ยืม เงิน หลักประกันเงินกู้ การกำหนดระยะเวลาคือเงินกู้ บทลงโทษแก่ผู้กู้กรณีผู้กู้ ไม่ยอมชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย และกรณีผู้กู้นำเงินไปใช้ผิดประเภท

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ โดยกล่าวถึง การทำบัญชีของกองทุน การจัดทำงบการเงิน การแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชี และการจัดสรรกำไรสุทธิเมื่อสิ้นปี งบประมาณ

หมวด 9 บทเฉพาะกาล กล่าวถึง การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน ภาษี

ดำเนินการขึ้นทะเบียนจัดตั้งกองทุน การเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ และการประเมินผลการดำเนินการ

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อม ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

- 1) จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
- 2) การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลา ไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
- 2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุสิบปีบริบูรณ์
- 3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
- 6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้น ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
- 7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด
- 8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20(3) และ (4)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) มีระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งภายในเล่มจะต้องมีเรื่องที่กำหนดให้ดังต่อไปนี้
 - ข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิก
 - ข้อบังคับเกี่ยวกับการรับเงิน
 - ข้อบังคับเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และชำระคืนเงินกู้
 - ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุน
 - ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดสรรกำไรสุทธิ
 - ข้อบังคับเกี่ยวกับการขอกู้ยืมเงิน
 - ข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการและการประชุมใหญ่สมาชิก
- 2) มีคณะกรรมการครบตามที่ระเบียบคณะกรรมการกองทุนกำหนด
- 3) วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) มีสมาชิกกองทุนตามที่ระเบียบคณะกรรมการกองทุนกำหนด
- 5) มีการเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารออมสิน
- 6) มีอัตราดอกเบี้ยของเงินกู้
- 7) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้
- 8) วิธีในการควบคุมและติดตามใช้เงินกู้
- 9) วิธีการป้องกันความเสี่ยงให้กู้
- 10) วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกไม่ชำระเงินคืน
- 11) แนวทางในการบริหารกองทุนในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในชุมชน

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนชุมชนนันทเขตต์มีดังต่อไปนี้

5.1 ที่ตั้ง ที่ทำการกองทุนชุมชนนันทเขตต์ตั้งอยู่ ณ. บ้านเลขที่ 109-111 ถนนเทศบาล 26 ซอย.นันทเขตต์ ตำบล ปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา 30130

5.2 วัตถุประสงค์ในการตั้งกองทุน

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- 2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ และเงินรับฝาก
- 3) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- 4) เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม
- 5) เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน
- 6) เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนในทุกด้าน ด้วยความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน

5.3 แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- 1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล
- 2) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- 3) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- 4) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- 5) เงินค่าหุ้น
- 6) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระติดพันอื่นใด

5.4 คุณสมบัติของสมาชิก

- 1) เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนนันทเขตต์เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน
- 2) เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- 3) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- 4) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- 5) อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ

6) มีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

5.5 การสมัครเข้าเป็นสมาชิก มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ยื่นใบสมัครตามที่กองทุนกำหนด
- 2) เสียเงินค่าสมัคร/ค่าธรรมเนียม เป็นจำนวนเงิน 10 บาท
- 3) ประธานกรรมการกองทุนลงชื่อรับรอง หรือผู้ที่มีอำนาจจากการได้รับ

มอบอำนาจจากประธานกรรมการกองทุนมอบอำนาจให้รับรองแทน

5.6 การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกของกองทุนชุมชนนันทเขตต์ เมื่อ

- 1) ตาย โดยทางกองทุนจะคืนเงินค่าหุ้นทั้งหมด
- 2) ลาออก โดยจะไม่คืนเงินให้แล้วแต่กรณีที่กรรมการจะพิจารณา
- 3) ต้องโทษ หรือล้มละลายหรือถูกจำคุก
- 4) ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของกองทุน

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในการพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการกองทุนจะต้องดำเนินการวิธีที่กำหนดไว้ให้ดังต่อไปนี้

- 1) ให้ผู้ที่ประสงค์จะขอกู้ยืมเงินยื่นแบบคำขอกู้ตามที่กองทุนกำหนดพร้อมทั้งระบุวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน
- 2) คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งได้ไม่เกิน 20,000 บาท
- 3) หลังจากมีการอนุมัติเงินกู้รายใดไปแล้ว ให้มีการบันทึกความเห็นลงใบขอกู้พร้อมทั้งทำสำเนาไปให้ผู้กู้และธนาคารด้วย
- 4) ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกหลักประกันเงินกู้ซึ่งจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินก็ได้จากผู้กู้
- 5) ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดผลตอบแทนหรือดอกเบี้ยของเงินฝากหรือเงินกู้ให้เป็นอัตราที่แน่นอน
- 6) ให้คณะกรรมการกำหนดระยะเวลาการใช้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยคืนโดยไม่ให้เกิน 1 ปี
- 7) ถ้าผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนคืนให้ผู้กู้เสียค่าปรับตามจำนวนที่กองทุนกำหนด

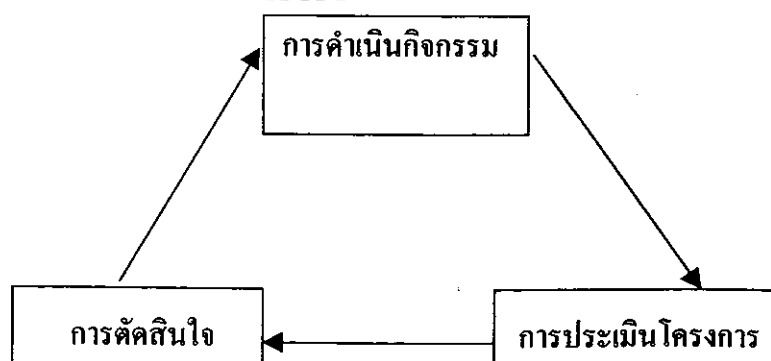
กรณีกองทุนหมู่บ้านชุมชนนันทเขตต์ มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ดังนี้

- 1) ต้องเป็นสมาชิกของกองทุนชุมชนนันทเขตต์ อย่างน้อย 6 เดือน นับจากวันที่สมัครเป็นสมาชิก
 - 2) ผู้กู้ต้องเป็นเจ้าของบ้าน หรือเป็นบุคคลในครอบครัวที่ได้รับความยินยอมจากเจ้าบ้านให้กู้ยืมแทน
 - 3) เสนอโครงการกู้ยืมตามระเบียบการของกองทุน
 - 4) โครงการที่เสนอกู้ยืมต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการกู้ยืม
- คณะกรรมการชุมชนนันทเขตต์จะพิจารณาให้กู้ยืม โดยพิจารณาจาก
- 1) ความสามารถในการชำระเงินคืนของผู้กู้
 - 2) ประวัติทางการเงิน
 - 3) จุดประสงค์ของการกู้ยืม

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิฟโฟมเดล

แนวคิดและรูปแบบการประเมินซิฟโฟมเดลของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam 's CIPP Model)

สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “ การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวความคิดพื้นฐาน คือ

ภาพที่ 1 แนวคิดพื้นฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

สตฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอน คือ
 ขั้นตอนที่ 1 กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
 ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร
 (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, บรรณาธิการ, 2544)

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการเพื่อช่วยเหลือบัณฑิตที่ว่างงานก่อให้เกิดรายได้ พร้อมทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งระบบทั่วประเทศ ซึ่งทางรัฐบาลได้กำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ เพิ่มประสิทธิภาพและการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยส่งบัณฑิตเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมพัฒนาและติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างรายได้สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตที่ว่างงาน 74,881 คน เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารการจัดการซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ผลที่ได้รับก็คือ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีประสิทธิภาพชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ บัณฑิตมีโอกาสและมีรายได้ บัณฑิตมีศักยภาพมีการศึกษามีทักษะในการบริหารงาน และรัฐบาลได้ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่เอื้อประโยชน์แก่ 3 ฝ่าย คือ ทางรัฐบาล, ทางบัณฑิต, ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

จากการกล่าวถึงบทนำของการประเมินโครงการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องในการประเมินโครงการข้างต้น ซึ่งในบทต่อไปนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการประเมินโครงการ เพื่อจะได้ทราบถึงระบบที่ใช้ในการประเมินว่าใช้ระบบใด ประชากรคือใคร ใช้ตัวแปรตัวชี้วัดใดในการประเมิน ซึ่งจะกล่าวต่อไปดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีการประเมินกองทุนชุมชนนั้นบทเขตต์ ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา การประเมินโครงการเป็นการประเมินเชิงระบบ ซึ่งตรงกับ ซิฟฟ์โมเดล (CIPP MODEL : CONTEXT – INPUT – PROCESS – PRODUCT) แบบจำลองซิฟฟ์โมเดล ระบุว่าประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชน คำว่า “บริบท” หมายถึง สภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการผู้กู้

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือหน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

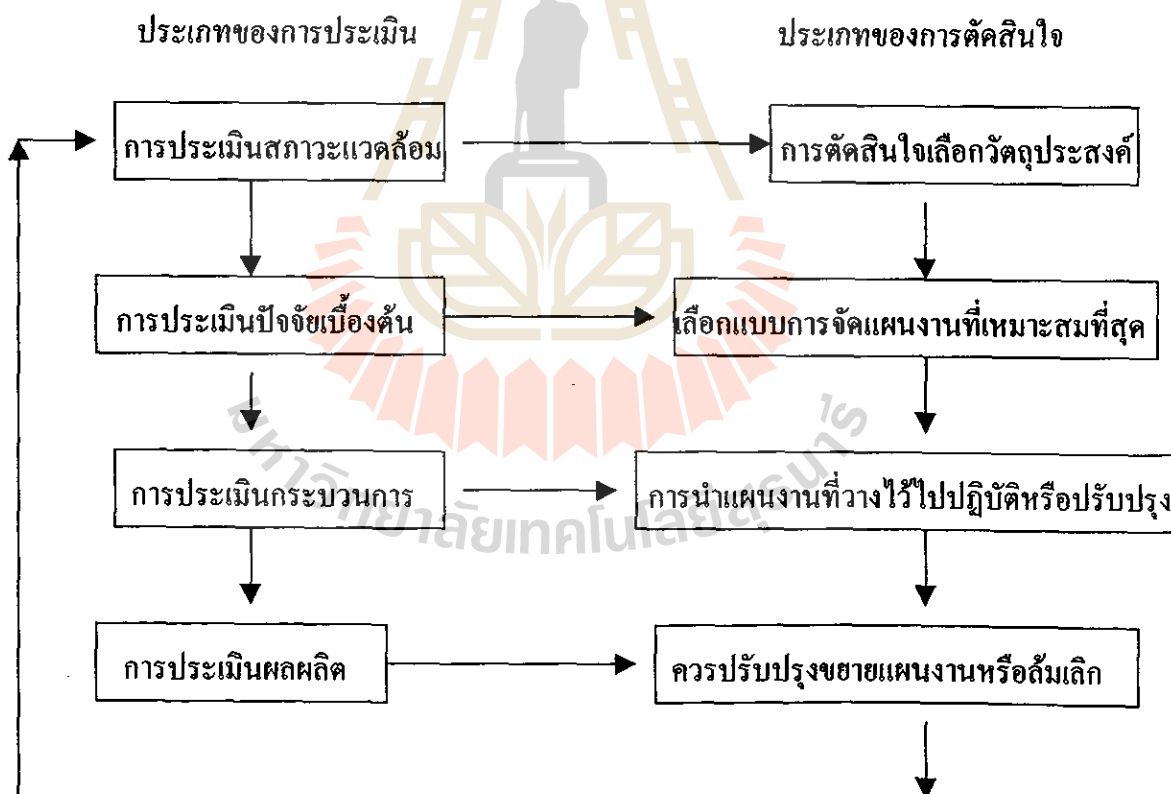
ประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

1) การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2) การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3) การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4) การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

ภาพที่ 2 สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ
(สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, บรรณาธิการ, 2544)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

คำว่า ประชากร ที่ใช้ในการประเมินมีความหมายว่ากลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัย ซึ่งสามารถแบ่งประชากรของการประเมินโครงการ ออกเป็น 2 ประเภทตามขอบเขตของการวิจัย คือ

1) ประชากรแบบจำกัด

ประชากรแบบจำกัดคือ ประชากรที่สามารถเจนนับจำนวนประชากรได้ทั้งหมดนั่นเอง ตัวอย่างเช่น จำนวนประชากรในชุมชนนนทเขตต์ เป็นต้น

2) ประชากรแบบไม่จำกัด

ประชากรแบบไม่จำกัดคือ ประชากรที่ไม่สามารถเจนนับจำนวนประชากรได้ทั้งหมดนั่นเอง เช่น จำนวนก้อนหินทั้งหมดที่มีอยู่ในชุมชนนนทเขตต์ เป็นต้น สำหรับประชากรที่ใช้ในการทำการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีชุมชนนนทเขตต์นั้น ใช้ประชากรในรูปของประชากรแบบจำกัด หมายถึง จำนวนประชากรทั้งหมดที่มีจำนวน 398 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

คำว่า กลุ่มตัวอย่าง ในการประเมินโครงการหมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการประเมิน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้ประเมินนำมาใช้ในการประเมิน ผลการประเมินที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างถือเป็นผลการประเมินจากประชากรด้วยเช่นกัน

วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร

การประเมินโครงการเพื่อให้ได้ผลตรงกับลักษณะของประชากร คือการสุ่มตัวอย่างจากประชากรนั่นเอง และวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรสามารถแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

1) การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น

การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็นคือกลุ่มตัวอย่างที่เลือกต้องสามารถใช้แทนจำนวนประชากรที่ต้องการศึกษาทั้งหมดได้เลย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทุกหน่วยของประชากรมีโอกาสถูกเลือกเท่าเทียมกัน การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น

การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็นนี้ เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ทุกหน่วยของประชากรมีโอกาสถูกเลือกอย่างไม่เท่าเทียมกัน และผู้ประเมินไม่สามารถกำหนดหรือประมาณค่าโอกาสที่ใช้เลือกกลุ่มตัวอย่างได้

สำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีชุมชนนันทเขตต์ โดยใช้แบบสำรวจต่าง ๆ นั้น จะใช้กลุ่มตัวอย่างในการประเมินโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น และเนื่องจากจำนวนครัวเรือนมีมากกว่า 100 ครัวเรือน จึงใช้กลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ก. บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน) เลือกผู้ให้ข้อมูล 50% ของจำนวนครัวเรือนในชุมชนนันทเขตต์ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 110 ครัวเรือน คือ 55 ครัวเรือน

ข. บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน) เลือกผู้ให้ข้อมูล 50% ของจำนวนครัวเรือนในชุมชนนันทเขตต์ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 110 ครัวเรือน คือ 55 ครัวเรือน

ง. บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) เลือกผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม คือ

ประเภทของสมาชิก	จำนวนทั้งหมด	สัมภาษณ์
คณะกรรมการกองทุน	16	3
สมาชิกที่ต้องการกู้ยืม	29	3
สมาชิกที่ไม่ต้องการกู้ยืม	50	3

ตารางที่ 1 จำนวนการสัมภาษณ์ตามแบบ บร.3

หมายเหตุ ตัวเลขที่ได้มาจากการสำรวจสมาชิกกองทุนในปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 79 ราย (วันที่ 10 พฤษภาคม 2545)

ช. บร.6 (แบบรายงานผลเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน) เลือกผู้ให้ข้อมูล 50% ของจำนวนครัวเรือนในชุมชนนันทเขตต์ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 110 ครัวเรือน คือ 55 ครัวเรือน

จ. บร.7 (แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งทางชุมชนในทัศนะของประชาชน) เลือกผู้ให้ข้อมูล 50% ของจำนวนครัวเรือนในชุมชนนันทเขตต์ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 110 ครัวเรือน คือ 55 ครัวเรือน

ฉ. บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์) เลือกผู้ให้ข้อมูล 50% ของจำนวนครัวเรือนในชุมชนนันทเขตต์ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 110 ครัวเรือน คือ 55 ครัวเรือน

ข. บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกกรณี) เลือกผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจากจำนวนผู้รู้ คือ

29 ราย

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

สำหรับตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการดังกล่าวคือ

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ ประกอบไปด้วย

ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) นโยบายของรัฐบาล
- 2) เงิน 1 ล้านบาท
- 3) คณะกรรมการหมู่บ้าน
- 4) เงินที่ผู้รู้ชำระคืน
- 5) ผู้สมัครขอรู้

ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) การคัดเลือกผู้รู้
- 2) การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ
- 3) การรับชำระหนี้
- 4) การทำบัญชี
- 5) การช่วยเหลือตลาด

ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) จำนวนผู้ได้รู้
- 2) ยอดเงินให้รู้
- 3) กองทุนสะสม
- 4) ชื่อเสียงของชุมชน

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้รู้แต่ละราย ประกอบไปด้วย

ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) เงินที่รู้มาได้
- 2) เงินอื่น ๆ
- 3) สถานที่ + วัสดุค้ำ
- 4) กำลังทำงาน

ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) การทำกิจการถูกวิธี
- 2) การหาตลาดที่ดี
- 3) การหาวัตถุดิบที่ดี
- 4) การทำบัญชี
- 5) การวิเคราะห์ประเมิน

ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) รายได้เป็นเงิน
- 2) ผลเป็นสิ่งของ
- 3) ผลเป็นชื่อเสียงที่ดี
- 4) ผลเป็นความพอใจ

4.เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน กรณีกองทุนชุมชนนนทเขตต์ ได้แก่

4.1 แบบสอบถาม ใช้สำหรับการจัดทำ

- แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)

4.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับการจัดทำ

- แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนของประชาชน)
- แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกกรณี)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรณีชุมชนนันทเขตต์
ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- 5.1 การดำเนินการสัมภาษณ์โดยตรง
- 5.2 ทำการสังเกตพฤติกรรมของคนในชุมชน
- 5.3 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารของส่วนราชการ เอกชน หนังสือพิมพ์ วารสาร
ต่าง ๆ และเอกสารจากกองทุน ฯ
- 5.4 การจัดทำเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 5.5 หากข้อมูลที่ได้ไม่สมบูรณ์ จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน กรณีกองทุนชุมชนนันทเขตต์ใช้วิธีวิเคราะห์
ข้อมูลโครงการโดย

6.1 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Quantitative Data) โดยการนำข้อมูลประเภท
ประวัติความเป็นมาของชุมชน ข้อความที่ได้จากแบบสอบถาม การบันทึกผลการสัมภาษณ์
หรือจากการสังเกต โดยนำข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
เพื่อหาข้อสรุปของข้อมูล

6.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Qualitative Data) ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ
ใช้ข้อมูลประเภทสถิติในการบรรยายลักษณะของข้อมูล โดยค่าสถิติที่ได้มีการนำมาใช้
ดังนี้

- การแจกแจงความถี่
- ค่าร้อยละ
- ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนชุมชนนันทเขตต์ ประกอบด้วยการรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี ชิพป์ โมเดล (CIPP Model) ซึ่งรายงานตามวัตถุประสงค์ โดยมี 5 ตอนดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม
3. ผลการทดลองวิธีการใหม่
4. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้
5. ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนชุมชนนันทเขตต์
6. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 4 ประการ

โดยที่ใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้น สำหรับตัวชี้วัด หรือตัวแปรที่ผู้ประเมินไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่าได้-เลย ก็จะนำเสนอข้อมูลสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดใดที่สมควรตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจนควบคู่ไปกับการนำเสนอข้อมูล และเสนอผลการตัดสินค่า

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ สรุปจากเอกสารต่างๆ ได้ดังนี้

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

ปัญหาความยากจนเป็นเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการนี้ ซึ่งปัญหาความยากจนเป็นปัญหาที่สะสมมานาน เป็นปัญหาสำคัญระดับชาติต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลาเกินกว่า 10 ปี รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาความยากจนอย่างเป็นระบบ โดยมีการปรับปรุงรูปแบบและแนวทางที่สำคัญดังนี้

- พัฒนาระบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เน้นการเสริมสร้างศักยภาพให้กับคนยากจนและผด้อยโอกาสให้สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาวรวมทั้ง สร้างระบบและกลไกการติดตามประเมินผลในการตรวจสอบคุณภาพและความโปร่งใสในการดำเนินงาน

- ส่งเสริมให้องค์กรการบริการส่วนตำบลจัดสวัสดิการสังคมที่สอดคล้องกับปัญหาของชุมชนและกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นการพัฒนากระบวนการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความยากจน และผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน รวมทั้งประสานเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระหว่างภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชนและภาคธุรกิจเอกชน
 - พัฒนาเครื่องชี้วัดความด้อยโอกาสของชุมชน โดยการปรับใช้ข้อมูลด้านคุณภาพชีวิตที่มีอยู่ เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน เพื่อติดตามและเฝ้าระวังภาวะด้อยโอกาสในชุมชนอย่างต่อเนื่อง
 - ปรับปรุงกองทุนหมุนเวียนที่มีอยู่ในระดับตำบลให้มีเอกภาพ และมีการระดมทุนจากเอกชน ชุมชน ประชาสังคม องค์กรศาสนา และองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสในชุมชนบนพื้นฐานวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ 2545–2549)

1.1.2 นโยบายธุรกิจขนาดย่อม (SME)

ได้กำหนดนโยบาย หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นโยบายกองทุนหมู่บ้าน หรือนโยบายพักชำระหนี้เกษตรกร ซึ่งเป็นนโยบายที่นำไปสู่การพัฒนาความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า การเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่เวทีการแข่งขันด้านเศรษฐกิจภายใต้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544)

1.1.3 ภาวะดุลการค้าของประเทศ

การส่งออก นำเข้า ดุลการค้าช่วงเดือนมิถุนายน- มกราคม 2545 สรุปได้ดังนี้คือ

ตารางที่ 2 ภาวะการขาดดุลการค้า

	มูลค่า:ล้านดอลลาร์สหรัฐ		อัตรากาการค้า	
	มิ.ย	ม.ค – มิ.ย	มิ.ย (%)	ม.ค-มิ.ย(%)
- ส่งออก	5,895	32,203	6.0	-1.8
- นำเข้า	5,316.0	30,395.9	9.72	-3.80
- ดุลการค้า	579.0	1,807.4	-19.29	62.63

โดย นายบรรพต หงษ์ทอง อธิบดีการส่งออกเปิดเผยภาวะการค้าระหว่างประเทศ ไทยในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาว่าในช่วงเดือนมิถุนายนมีมูลค่าการส่งออก 5,895 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 5.98% ซึ่งเป็นการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็นเดือนที่ 3 ติดต่อกันแต่ การส่งออกก็ยังติดลบ 1.8 % แม้ตัวเลขในเดือนมิถุนายน จะเป็นบวกถึง 6% สะท้อนให้เห็นว่าการส่งออกของไทยยังน่าเป็นห่วงเนื่องจากการส่งออกในกลุ่มหลัก ๆ หลายรายการที่ เคยสร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำล้วนอยู่ในสภาพติดลบเกือบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรม สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์และอาหารแช่แข็ง ในขณะที่มูลค่านำเข้ามีมูลค่า 5,316 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพิ่มขึ้น 9.72% เทียบช่วงเดียวกันของปีก่อนส่งผลให้เกิดดุลการค้าในเดือนมิถุนายน 579 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

(หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ. วันจันทร์ที่ 30 กรกฎาคม 2545 หน้า 2)

1.1.4 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีความยากจน เนื่องจากการขาดเงินทุนในการประกอบการ ในขณะที่ต้องการทำการประกอบอาชีพจำเป็นต้องมีเงินทุนหมุนเวียนซึ่ง โดยส่วนใหญ่ในภาคเกษตรมีการกู้ยืมระบบซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยจึงมี นโยบายในการแก้ปัญหา ดังนี้

- ปรับโครงสร้างสินเชื่อและเงินทุนภาคเกษตรให้สอดคล้องกับวงจรการผลิต เร่งรัดหนี้สินของเกษตรกร การพักชำระหนี้ให้เกษตรกร
- ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสม
- โครงการธนาคารเพื่อการเข้าสู่แหล่งเงินทุนของผู้ที่มีรายได้น้อย
- ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง

(คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544)

1.1.5 บรรยายาสความอ่อนแอในท้องถิ่นสังคมชนบท

เนื่องจากในสังคมชนบทจะประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นหลัก และแทบ จะทุกคนมีระดับการศึกษาต่ำมาก ทำให้เกิดปัญหาการเรียนรู้หนังสือ เกิดปัญหาการขาดที่ดินทำกินด้วย เกิดปัญหารายได้น้อยไม่พอกับรายจ่าย เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการย้ายถิ่นฐานเพื่อไปประกอบอาชีพใหม่ ๆ ที่ดีกว่าเก่า นอกจากนั้นยังได้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดอีกด้วย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2545)

1.1.6 สภาพแวดล้อมของประเทศไทย

การพัฒนาประเทศในรอบสิบปีที่ผ่านมา ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น การบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม จึงมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนตามไปด้วย เนื่องจากผลกระทบต่อเนื่องจากการสูญเสียอย่างเป็นลูกโซ่

ช่วงระยะเวลาก่อนปี พ.ศ. 2518 สภาพแวดล้อมของประเทศไทยเสื่อมโทรมลงเนื่องจากปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและปัญหามลพิษต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความน่าเสียของแม่น้ำลำคลอง ซึ่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างรุนแรง ทำให้มีการจัดตั้งองค์การที่รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นในประเทศไทย (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2545)

1.1.7 ค่านิยม และวัฒนธรรมตะวันตก ประยุทธ์ ปยุตโต กล่าวว่า

สังคมไทยมีความเกี่ยวข้องกับอารยธรรมตะวันตกเป็นอย่างมาก อิทธิพลของสังคมตะวันตกขณะนี้เด่นมากในสังคมไทยมีอิทธิพลมาก ปัจจุบันนี้ความนิยมตามฝรั่งตามวัฒนธรรมตะวันตกมีให้เห็นกันทั่วไป ตัวอย่างเช่น ถ้าประเทศสหรัฐอเมริกาผลิตสิ่งของเครื่องใช้ฟุ่มเฟือยอะไรขึ้นมา เพียงชั่วระยะเวลาเดียวประเทศไทยก็จะมีสิ่งของนั้นวางขายกันแทบจะทันที โดยคนไทยที่ได้ชื่อของจีนนั้นต่างก็คิดว่านั่นคือสิ่งโก้เก๋ที่สมควรจะเลียนแบบ คนไทยส่วนมากพยายามเดินตามวัฒนธรรมตะวันตกทุกอย่างโดยลืมนึกถึงความเป็นไทย เมื่อมาพิจารณาถึงตัวเลขการส่งออกและนำเข้าสินค้าต่าง ๆ นั้นจะมีความแตกต่างกันมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยการเพิ่มขึ้นของอัตราการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศจะมีประมาณที่มากกว่าประมาณการส่งสินค้าออกไปต่างประเทศ นั่นก็หมายความว่าสินค้านำเข้าจากต่างประเทศกำลังเป็นที่นิยมมากกว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศนั่นเอง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2544)

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชน

แต่เดิมชุมชนนันทเขตต์ ยังไม่มีตัวถนนหรือไม่มีถนนที่ถนนในแผนที่ของอำเภอปากช่องเพราะเดิมพื้นที่ที่เป็นป่า หนองน้ำ ยังไม่มีบ้านเรือนก่อสร้าง ยังไม่มีประชาชนมาอยู่อาศัยเหมือนในปัจจุบันนี้ ชุมชนนันทเขตต์ในปัจจุบันต่างจากอดีตมาก เนื่องจากในอดีตพื้นที่ใน ชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่ครอบคลุมเพื่ออยู่อาศัย ทำมาหากินเหมือนในปัจจุบัน

ความเจริญยังไม่เกิดขึ้น แต่ต่อมาเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2496 เริ่มมีกลุ่มคนเข้ามาครอบครองพื้นที่ส่วนใหญ่ ครอบครองเพื่อการอยู่อาศัยส่วนการครอบครองเพื่อทำกินมีไม่มาก เพราะภูมิประเทศไม่เหมาะสม แต่ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2500 ได้มีการสร้างสถานีตำรวจอำเภอปากช่องและเทศบาลตำบลปากช่องขึ้นตรงข้ามกับสถานที่ตั้งชุมชน ทำให้ชุมชนเริ่มมีความเจริญมีคนเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น มีการปลูกสร้างบ้านเรือนมากขึ้น เมื่อมีคนมาอยู่อาศัยมาก ๆ ทำให้เกิดการรวมตัวของประชาชนเพื่อพัฒนาชุมชน ทางเทศบาลได้พัฒนาชุมชนให้มีการสร้างถนน ไฟฟ้า ประปา และสาธารณูปโภคให้ครบเพื่อความสะดวกสบายของประชาชน เมื่อมีความเจริญในทุก ๆ ด้านทำให้ชุมชนเป็นปึกแผ่นมาจนถึงอยู่ร่วมกันโดยภาวะพึ่งพาอาศัยกันได้ในบางกลุ่ม ส่วนบางกลุ่มจะอยู่แบบตัวใครตัวมันเพราะเป็นคนที่มาจากถิ่นอื่นเข้ามาเพื่ออยู่อาศัยเท่านั้น ไม่มีความผูกพันที่เหนียวแน่นในชุมชน สภาพบ้านเรือนภายในชุมชนเป็นไปอย่างระบบปัจจุบัน

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

สภาพปัจจุบันภายในชุมชนนั้นทบทวนได้ โดยภาพรวมเป็นชุมชนที่มีความสงบสุข ประชาชนมีความรักใคร่ปรองดองกัน มีความสามัคคีในหมู่คณะ ความเป็นอยู่ในปัจจุบันของประชาชนอยู่อาศัยกันแบบเป็นกลุ่มๆ เส้นทางคมนาคมภายในชุมชนมีความสะดวกมีเพียงบางซอย เช่น ซอย 1 ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นถนนคอนกรีต ระบบสาธารณูปโภคในชุมชนครบครัน

ลักษณะประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	182	45.7
หญิง	216	54.3
2. อายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม	29	7.3
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	39	9.8
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	22	5.5
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	26	6.5
15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	38	9.5
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	185	46.5
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	36	9.1
60 ปี ขึ้นไป	23	5.8
3. จบการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	61	15.3
ประถมศึกษาปีที่ 6	108	27.1
ประถมศึกษาปีที่ 7	13	3.3
มัธยมศึกษาปีที่ 3	48	12.1
มัธยมศึกษาปีที่ 6	14	3.5
ป.ว.ช.	52	13.1
ป.ว.ส.	69	17.3
ปริญญาตรี	27	6.8
อ่านหนังสือไม่ออก	6	1.5

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งชุมชน

ชุมชนนันทเขตต์ในปัจจุบันมีภาวะเศรษฐกิจที่เริ่มแปรปรวน เนื่องจากภายในชุมชนมีอบายมุขมากมาย ทำให้ประชาชนภายในชุมชนบางกลุ่มเกิดหลงผิดคิดการพนัน ก่อให้เกิดภาวะของการเป็นหนี้สิน เกิดการกู้ยืมเงินนอกระบบ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูงและจะต้องส่งคืนเป็นรายวัน และรายเดือนแล้วการตกลงกันของเจ้าหนี้และลูกหนี้ การมีหนี้สินของประชาชน ทำให้การหมุนเวียนเงินภายในชุมชนฝืดเคืองไปด้วย

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรมภายในชุมชนนันทเขตต์ มีการสืบทอดความเป็นวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันแบบพี่น้องมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชุมชนมาจนถึงปัจจุบัน มีวัฒนธรรมประเพณี การทำบุญตักบาตรร่วมกันในชุมชนหรือชาวบ้านในชุมชนเรียกว่า “การทำบุญกลางบ้าน” เกิดขึ้นในช่วงประเพณีวันสงกรานต์มีการทำบุญตักบาตร รดน้ำคำหัวผู้ใหญ่ และการเล่นสาดน้ำของประชาชนใน ชุมชน ซึ่งประเพณีดังกล่าวเกิดขึ้นจากความร่วมมือของประชาชน ก่อให้เกิดความสามัคคี การ รักใคร่ปรองดองกัน

1.2.5 ข้อมูลด้านอื่น ๆ

1) ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

ลักษณะอาชีพของประชาชนในชุมชนมีหลายอาชีพ ทั้งรับราชการ ค้าขาย รับจ้าง ประกอบกันไป อาชีพรับราชการ มีทั้งข้าราชการตำรวจ ทหาร ครู อาชีพค้าขาย มีทั้งค้าขายของชำ ค้าขายหาบเร่ ขายอาหาร ค้าขายยางรถถีบล้อ (อาชีพใหม่) ส่วนอาชีพรับจ้างส่วนใหญ่จะเป็นการรับจ้างทำงานในโรงงานต่าง ๆ ส่วนลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจก็จะเป็นไปตามการประกอบอาชีพ อาชีพรับราชการก็จะมีภาวะเศรษฐกิจที่ดี เพราะมีเงินและรายได้ที่สม่ำเสมอ ส่วนอาชีพค้าขายก็จะมีภาวะเศรษฐกิจไม่แน่นอน เพราะรายได้ไม่คงที่ แต่ในอาชีพนี้มีการหมุนเวียนเงินในระบบมาก ส่วนอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพที่มีภาวะเศรษฐกิจแบบพอกินพอใช้มีเงินหมุนไม่มากแต่ไม่เดือดร้อน

2) วัฒนธรรมประเพณีที่เด่น

สำหรับวัฒนธรรมประเพณีที่เด่นในชุมชนนันทเขตต์ก็ได้แก่ ประเพณีการทำบุญตักบาตรที่เรียกว่า “ การทำบุญกลางบ้าน ” ซึ่งเป็นประเพณีเดียวที่เกิดขึ้นและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน และประเพณีนี้ประชาชนในชุมชนให้ความสนใจและได้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

3) ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดี

1. ความสามัคคีภายในชุมชน
2. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
3. ประชาชนมีความซื่อสัตย์สุจริต
4. ประชาชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้

4) ลักษณะที่ต่อถึงความไม่เข้มแข็ง

1. มีอบาามุขเกิดขึ้นภายในชุมชน ได้แก่ การพนัน
2. ไม่มีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
3. ประชาชนไม่มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากในชุมชนไม่มีหอกระจายข่าว และห้องสมุดเพื่อทำการค้นคว้า
4. ประชาชนในชุมชนประสบปัญหาการมีหนี้สินนอกระบบ

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน กรณีชุมชนนันทเขตต์ ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์เปิดเวทีชาวบ้านในชุมชนพบว่า ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจว่ารัฐบาลจัดตั้งโครงการนี้ขึ้นมา เพื่อช่วยเหลือประชาชนในเรื่องเงินทุนในการประกอบอาชีพ เป็นการกระตุ้นเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน และให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ในการบริหารกองทุนตนเอง

2) เงิน 1 ล้านบาท จากการสัมภาษณ์ประชาชนในชุมชนพบว่าประชาชนร้อยละ 98 มีความเข้าใจว่าเงิน 1 ล้านบาทจากรัฐบาลจะเข้ามาช่วยเหลือประชาชนในเรื่องของเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ และใช้เป็นเงินหมุนเวียนภายในชุมชนได้ และเข้าใจเงิน 1 ล้านบาท ที่ได้จากรัฐบาลได้มาเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนใหญ่และเงิน 1 ล้านบาท ที่ได้ควรจะคงอยู่ต่อไปด้วยการกู้และชำระคืน เพื่อให้คนอื่น ๆ ได้กู้ต่อไปหากทุกคนรักษาสัญญาและมีความซื่อสัตย์ในการชำระเงินคืน

3) คณะกรรมการหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนชุมชนนันทเขตต์ พบว่าคณะกรรมการส่วนใหญ่มีความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยคณะกรรมการส่วนใหญ่เข้าใจว่านโยบายดังกล่าวเกิดขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน และช่วยทางด้านเงินทุนในการประกอบอาชีพ และเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระบบให้เกิดการหมุนเวียนเงินมากขึ้น และที่สำคัญโครงการกองทุนหมู่บ้านที่เกิดขึ้นเท่ากับเป็นการทดสอบความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนกันเอง

4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน จากการสัมภาษณ์ผู้กู้พบว่า ผู้กู้ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า จะชำระเงินคืนให้ตรงตามที่กำหนด เพราะการกู้ยืมเงินจากกองทุนเป็นการกู้ยืมที่เสียดอกเบี้ยต่ำ การรักษาสัญญาในการชำระเงินคืนเท่ากับเป็นการสร้างเครดิตในการกู้ยืมครั้งต่อไป และเงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะเป็นการหมุนเวียนเงินให้คนอื่น ๆ กู้ต่อไปได้

5) ผู้สมัครขอู้ จากการสัมภาษณ์ผู้กู้เงินในกองทุนชุมชนนันทเขตต์ พบว่ามีผู้มาสมัครขอู้ไม่มากนักเนื่องจากในช่วงแรกประชาชนยังไม่ให้ความสนใจในโครงการ ดังกล่าวผู้สมัครขอู้มีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านว่าโครงการดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อให้เงินหมุนเวียนแก่ประชาชน

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า การคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนชุมชนนันทเขตต์เป็นไปตามระเบียบการของกองทุนทุกประการ ผู้กู้ทุกรายมีคุณสมบัติ ครบถ้วนตามที่กองทุนกำหนด แต่ในบางรายที่มีคุณสมบัติไม่ได้ตรงตามที่กองทุนกำหนดทางคณะกรรมการก็จะปรับเปลี่ยนระเบียบการได้เหมาะสมและรัดกุมต่อไป

2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า การทำบัญชีของกองทุนมีเหรียญของทางกองทุนเป็นผู้รับหน้าที่ในการทำบัญชี ซึ่งบุคคลที่รับผิดชอบในส่วนนี้มีประสบการณ์ในการจัดทำบัญชีมาก่อน ทำให้การจัดทำบัญชีของกองทุนมีความ ถูกต้อง และเเอียดและรอบคอบตามที่ทางรัฐบาลกำหนดไว้ แต่ในการทำบัญชีดังกล่าว มีข้อบกพร่องเกิดขึ้นเนื่องจากทางกองทุนมิได้มีการเปิดเผยรายละเอียดในการใช้จ่ายและรายรับให้แก่ประชาชนในชุมชนรับทราบ

3) การแนะนำวิธีทำธุรกิจ พบว่า ทางคณะกรรมการกองทุนมิได้มีการ

แนะนำวิธีการทำธุรกิจต่าง ๆ ให้ผู้กู้ทราบแต่อย่างใด เนื่องจากทางกองทุนมิได้มีการติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ยืมของผู้กู้ ทำให้ผู้กู้มิได้รับคำแนะนำใด ๆ จากทางกองทุน ได้รับการกู้ยืมแล้วก็แล้วแต่ผู้กู้ว่าจะนำเงินไปทำอะไร

4) การรับชำระหนี้ พบว่า ในการรับชำระหนี้ของทางกองทุนจะรับผิดชอบหน้าที่โดยประชาสัมพันธ์ของกองทุนและทางเหรียญก ซึ่งการรับชำระหนี้ทุกเดือนผู้กู้จะนำมาชำระเอง ณ. ที่ทำการกองทุน และในการรับชำระหนี้ผู้กู้จะได้รับใบเสร็จรับเงินทุกครั้งเพื่อใช้เป็นหลักฐานต่อไป

5) การช่วยเหลือขาด พบว่า ทางกองทุนมิได้ช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำใด ๆ ในการขาดขาด ให้แก่ผู้กู้เพราะทางกองทุนและคณะกรรมการกองทุนมิได้ให้ความสนใจในประเด็นนี้มากนัก

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่

- จำนวนผู้กู้ในปัจจุบันมีทั้งหมด 29 ราย
- ยอดเงินให้กู้ทั้งหมด 348,200 บาท

2) ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- จำนวนผู้ที่ได้ 29 ราย
- จำนวนทุนสะสมของชุมชน 26,100 บาท
- การขยายกิจการของผู้กู้ มีการขยายกิจการใหม่เกิดขึ้น เนื่องจากผู้กู้นำเงินที่ได้ไปขยายกิจการโดยการ ซื้อสินค้าเพิ่มและทำการปรับปรุงกิจการให้มีความมั่นคงขึ้น
- การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้น มีกิจการใหม่เกิดขึ้น 2 กิจการ คือ กิจการการทำสวนถาด และกิจการการเลี้ยงไก่และเป็ด

3) ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง จากการสำรวจและทำการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่ากองทุนชุมชนนันทเขตต์ มีศักยภาพในการบริหาร จัดการกองทุนที่ดี เนื่องจากกองทุนมีการจัดระบบการทำงานที่มีความรอบคอบ มีการประสานงานกันดี ทำให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ประชาชน และทางกองทุนมีการจัดสรรให้กู้ยืมที่เหมาะสม โดยมีกระบวนการพิจารณาให้กู้ที่รอบคอบ ทำให้ยอดเงินคงเหลือในกองทุนมาก เป็นการเพิ่มความเข้มแข็งทางการเงินให้แก่กองทุน

ในอนาคตคาดว่าจะมีผู้กู้มากขึ้นและจะสามารถเรียกเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยได้ทั้งหมด ก็จะทำให้กองทุนมีศักยภาพและความเข้มแข็งมากขึ้น

- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้ ชุมชนนันทเขตต์มีความต้องการในเรื่องการเรียนรู้ ในการหาความรู้เพิ่ม เนื่องจากทางชุมชนไม่สามารถหาความรู้เพิ่มจากท้องถิ่น เพราะไม่มีหอกระจายข่าวและห้องสมุดในการค้นคว้าเลย ทำให้ไม่เกิดความรู้เพิ่ม
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาดชุมชนนันทเขตต์มีผู้ประกอบการค้าขายมาทำให้ชุมชนมีเครือข่ายการตลาดที่ดี
- ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ ชุมชนนันทเขตต์มีกองทุนชุมชนนันทเขตต์ ซึ่งมียอดเงินคงเหลือในกองทุนมาก ซึ่งเท่ากับเป็นภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจให้แก่ประชาชนได้ เพราะหากประชาชนต้องการกู้ยืมหรือมีความต้องการทางการเงินในการประกอบอาชีพก็สามารถกู้ยืมได้เลย ไม่ต้อง พึ่งพานายทุนนอกระบบอีกต่อไป

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้กู้ จากการสัมภาษณ์ผู้กู้แต่ละรายพบว่า ผู้กู้ประมาณ 80 % มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่แล้ว ทำให้กิจการของผู้กู้เป็นไปตามปกติ การให้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินที่ให้น่าจะนำมาเป็นทุนหมุนเวียนในกิจการหรือ นำมาลงทุนเพิ่มในกิจการจากการที่ผู้กู้ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่แล้ว ทำให้ผู้กู้สามารถประกอบธุรกิจให้ดำเนินกิจการต่อไป ภายใต้ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน
- 2) ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว พบว่า ผู้กู้และครอบครัว ผู้กู้ประมาณ 80% มีความสามารถและความรู้ในการดำเนินงานพอ สมควร เนื่องจากมีประสบการณ์มาก่อน เช่น ผู้กู้ที่นำเงินมาทำการค้าขาย ส่วนใหญ่ทางครอบครัวทำการค้าขายอยู่ก่อนแล้ว เงินที่ได้มาน่าจะนำมาขยายกิจการต่อไป

- 3) มีนายทุนนอกระบบ พบว่า ผู้กู้ประมาณ 50% มีภาวะการเป็นหนี้สินของนายทุนนอกระบบ เงินที่ได้จากการกู้ยืมกองทุนผู้กู้บางรายจะนำไปชำระคืนให้แก่นายทุนนอกระบบ
- 4) อาชีพหลักของผู้กู้ พบว่า ผู้กู้แต่ละรายจะประกอบอาชีพหลักแตกต่างกันไป ส่วนใหญ่จะทำการค้าขาย เช่น การค้าขายของชำ
- 5) รายได้ของครอบครัว พบว่า ผู้กู้แต่ละรายมีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกันไป ประมาณ 10,000–15,000 บาท/ครอบครัว/ปี

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุน พบว่า ทางกองทุนชุมชนนันทเขตต์กำหนดให้ผู้กู้ยืมได้รายละไม่เกิน 20,000 บาท และผู้กู้แต่ละรายได้ยอดเงินกู้ยืมไม่เท่ากันแล้วแต่ทางกองทุนจะพิจารณา แต่มีกระแสทางด้านลบของเรื่องนี้ เนื่องจากมีผู้กู้ บางกลุ่มเกิดความไม่พอใจในการพิจารณาขอดเงินให้ผู้กู้แต่ละรายว่า ทางคณะกรรมการพิจารณาไม่เหมาะสมและไม่เท่าเทียมกัน โดยให้สิทธิแก่เครือข่ายของคณะกรรมการมากกว่าผู้กู้รายอื่นๆ อีกประเด็นหนึ่งผู้กู้ประมาณ 80% เห็นว่าขอดเงินให้ผู้กู้น้อยเกินไปควรพิจารณาผู้กู้ยืมให้มากขึ้น เพื่อเป็นการขยายโอกาสในการดำเนินกิจการต่อไป
- 2) เงินอื่นๆ พบว่า ผู้กู้ไม่ได้รับการสนับสนุนเงินอื่นๆ จากทางภาครัฐได้เพียงขอดเงินกู้ของกองทุนเท่านั้น
- 3) สถานที่และวัตถุดิบ พบว่า ผู้กู้ประมาณ 80% ทำการค้าขายเรื่องสถานที่และวัตถุดิบเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินกิจการเนื่องจากการค้าขายต้องการสถานที่ (ตลาด) ในการดำเนินกิจการให้เหมาะสม
- 4) เทคนิควิธีการทำงาน พบว่า ผู้กู้แต่ละรายมีเทคนิควิธีการทำงานที่แตกต่างกันไป เช่น ผู้กู้ที่ทำการค้าขาย (รับซื้อยางรถล๊อบบี้) ก็จะมีเทคนิคในการเลือกซื้อยางมาขายโดยจะทำการคัดเลือกเฉพาะยางที่มีสภาพที่ดีสามารถนำไปขายต่อได้ราคาสูงแล้ว ซึ่งการที่ผู้กู้มีเทคนิคในการคัดเลือกยางที่ดีจะทำให้ผู้กู้ได้ผลกำไรมาก
- 5) กำลังทำงาน พบว่า ผู้กู้ส่วนใหญ่จะมีกำลังทำงาน หรือถูกจ้างไม่มากเพราะกิจการที่ดำเนินอยู่เป็นกิจการขนาดเล็ก แรงงานที่มีอยู่เพียงพอต่อกิจการในปัจจุบัน

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) การทำกิจการอุกวิธี จากการสำรวจผู้กู้แต่ละราย พบว่า ผู้กู้ที่ทำกิจการ ค้าขายจะนำเงินไปขยายกิจการ หรือเป็นทุนหมุนเวียนภายในกิจการมีบางส่วนที่นำเงินที่ได้จากการกู้ยืม นำไปใช้หนี้้นายทุนนอกระบบ 2การหาตลาดที่ดี พบว่า ผู้กู้ก็ทำกิจการค้าขายจะมีวิธีการหาตลาดที่แตกต่างกัน เช่น การค้าขายยางรถสปีดล้อ ผู้ค้าขายจะพยายามหาตลาดในการจำหน่ายยางสปีดล้อที่ซื้อมาให้มาก เพื่อจะขายในราคาที่แตกต่างกัน และให้ได้ราคาที่สูงที่สุด เพราะมีตลาดหลายแห่งให้เปรียบเทียบ
- 2) การหาวัตถุดิบที่ดี พบว่า ผู้กู้แต่ละรายที่ทำกิจการค้าขาย จะหาวัตถุดิบมาจำหน่ายจากแหล่งต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะหาจากแหล่งเดียวกัน ซึ่งจะมีการเปรียบเทียบราคา ทำให้ผู้กู้ซื้อวัตถุดิบในราคาที่ถูกลง และจะได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ
- 3) การทำบัญชี พบว่า ผู้กู้แต่ละรายไม่มีการทำบัญชีที่ถูกต้อง เนื่องจากธุรกิจที่ทำเป็นธุรกิจขนาดเล็ก มีเงินหมุนเวียนไม่มาก การทำบัญชีเป็นเพียงบัญชี รายรับ - รายจ่าย เท่านั้น
- 4) การวิเคราะห์ประเมิน พบว่า ผู้กู้แต่ละรายมีการวิเคราะห์การทำธุรกิจตามประสบการณ์ของแต่ละคน เช่น ผู้กู้ที่ทำการค้าขายของชำจะวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าว่าลูกค้ามีความต้องการสินค้าประเภทใดเป็นพิเศษก็จะนำมาจำหน่ายให้แก่ลูกค้า

2.2.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - รายได้เป็นเงิน พบว่า ผู้กู้ร้อยละ 50 มีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากการขยายกิจการ และมีเงินหมุนเวียนในกิจการเพิ่มขึ้น ส่วนผู้กู้ที่เหลือยังมีรายได้ที่ไม่ เพิ่มขึ้น เนื่องจากกิจการที่ทำยังไม่สามารถสร้างรายได้ เช่น กิจการการเลี้ยงไก่ เป็ด และปลาชุก การทำสวนถาม
 - ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ พบว่า ผู้กู้ที่ทำกิจการเลี้ยงไก่ เป็ด และปลาชุก ประมาณร้อยละ 20 จะได้ผลผลิตเป็น ไก่ เป็ด และปลา

คุก ซึ่งกำลังเพาะเลี้ยงให้เติบโตและสามารถขายได้ในอนาคต ส่วน
กิจการการทำสวนถาดก็จะมีผลผลิตเป็นสวนถาดที่ยังจำหน่ายไม่ได้

2) ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่

- ผู้รู้ได้ขยายกิจการ พบว่า ผู้รู้ร้อยละ 80 ทำกิจการค้าขาย ได้ทำ
การขยายกิจการให้มีความมั่นคงมากขึ้น (สถานที่) ขยายกิจการให้
น่าสนใจ โดยการซื้อสินค้ามาเพิ่มในร้านให้น่าสนใจขึ้น
- ผู้รู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้น อันเนื่องมาจากการให้
ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง พบว่า ผู้รู้ที่ทำกิจการเลี้ยงไก่ เป็ด ปลา คุก
ได้ทำการผสมอาหารได้เอง เพื่อทำให้ไก่มีเนื้อมากขึ้น เป็นการเพิ่ม
น้ำหนักได้
- ผู้รู้ได้ชำระหนี้ในระบบ พบว่า ผู้รู้บางรายนำเงินจากการกู้ยืม
กองทุนไปชำระหนี้รายทุนในระบบ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูง

2) ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

- ผู้รู้มีการพึ่งตนเอง โดยผู้รู้แต่ละรายสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น
เนื่องจากได้รับการสนับสนุนทางด้านเงินทุนในการขยายกิจการและ
เป็นทุนหมุนเวียนในกิจการได้ ไม่ต้องไปกู้ยืมเงินในระบบ
- ผู้รู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
เนื่องจากผู้รู้มีรายได้เพิ่มขึ้น มีทุนในการประกอบกิจการ ไม่ต้องไป
หาทุนจากแหล่งอื่น ๆ

3. ผลการทดลองวิธีการใหม่

จากการศึกษาและสำรวจผู้รู้ภายในชุมชนนันทเขตต์พบว่าไม่ได้มีการทดลองวิธีการใหม่ใด ๆ
เลย

4. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้ 6 กลุ่มอาชีพ ในชุมชนนันทเขตต์ สรุปได้ดังนี้

4.1 อาชีพเลี้ยงไก่และเป็ด จำนวน 3 ราย มีปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ ด้านสถานที่ที่มีสถานที่
เลี้ยงที่เหมาะสมกว้างขวาง กระบวนการที่ดี ได้แก่ การทำกิจการที่ถูกวิธีโดยผู้รู้มีความรู้และ

ความเข้าใจในวิธีการเลี้ยงที่ดี ผลผลิตที่ดีได้แก่ ผู้ผู้ได้ทำการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นด้วยการศึกษาและค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น การผสมอาหารให้ไก่โดยคิดส่วนผสมเอง

4.2 อาชีพค้าขาย (ซื้อขายยางรถสิบล้อ) จำนวน 3 ราย มีปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ ด้านเทคนิควิธีทำงานโดยผู้ผู้มีความรู้เทคนิคในการหาวัตถุดิบเพื่อมาจำหน่ายต่อที่ดี มีวิธีการต่อรองราคาที่มีประโยชน์ ต่อผู้ผู้ และด้านกำลังทำงานโดยผู้ผู้ไม่ต้องใช้แรงงานอื่น ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน กระบวนการที่ดีได้แก่ การหาตลาดที่ดีโดยผู้ผู้รู้จักตลาดที่ดีจะจำหน่ายวัตถุดิบหลายตลาด จะได้เปรียบทางด้านต่อรองราคา และการหาวัตถุดิบที่ดีโดยผู้ผู้รู้จักแหล่งในการหาวัตถุดิบที่มีราคาถูกและมีคุณภาพส่วนผลผลิตที่ดี ได้แก่ รายได้เป็นเงินโดยผู้ผู้สามารถมีรายได้เป็นเงินได้เลยภายใน 1 วัน เนื่องจากกิจการที่ทำการเป็นการค้าขายแบบซื้อมาขายไป

4.3 อาชีพค้าขาย (ขายของชำ) จำนวน 20 ราย มีปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ ด้านประสบการณ์การทำงานโดยผู้ผู้ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการค้าขายมาก่อน ทำให้ผู้ผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารธุรกิจที่ดี กระบวนการที่ดีได้แก่ การทำการกิจการที่ถูกวิธี การหาตลาดที่ดี การหาวัตถุดิบที่ดี ผลผลิตที่ดีได้แก่ ผู้ผู้ส่วนใหญ่ได้ขยายกิจการร้านค้า และมีรายได้เป็นเงินหมุนเวียน

4.4 อาชีพทำสวนถาด (อาชีพเสริม) จำนวน 1 ราย มีปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ ด้านเทคนิควิธีทำงาน โดยผู้ผู้มีความรู้ในเรื่องการทำสวนถาดโดยเฉพาะ และด้านกำลังทำงานโดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นสมาชิกภายในครอบครัวสามารถร่วมกันทำได้ กระบวนการที่ดีได้แก่ การหาวัตถุดิบที่ดีโดยผู้ผู้มีส่วนช่วยหลักคือรับเหมาก่อสร้าง ทำให้การหาวัตถุดิบในการทำสวนถาดไม่ยากและหาได้ในราคาถูกผลผลิตที่ดีได้แก่ ผู้ผู้จะได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่คาดว่าจะขายได้ในอนาคต

4.5 อาชีพเขียนป้าย จำนวน 1 ราย มีปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินที่ผู้ผู้มาได้ผู้ผู้นำไปซื้อวัสดุในการเขียนป้ายเพิ่ม ทำให้ผู้ผู้มีความรู้ในการทำการกิจการที่พร้อมเพรียงและหลากหลาย และผู้ผู้ได้นำเงินที่เหลือไปปรับปรุงสถานที่ในการเขียนป้าย กระบวนการที่ดีได้แก่ โดยผู้ผู้มีความรู้เทคนิคในการตลาดที่ดีโดยเฉพาะตลาดได้มาก เช่น บริษัทเสริมสุข (สาขาปากช่อง) ทำให้ผู้ผู้มีรายได้อย่างสม่ำเสมอ ผลผลิตที่ดีโดยผู้ผู้ได้ขยายกิจการในเรื่องสถานที่และการหาวัสดุเพิ่มในการทำการกิจการ

4.6 อาชีพบริการ (ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า) จำนวน 1 ราย มีปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ เงินที่ผู้ผู้มาได้มีประโยชน์ต่อผู้ผู้โดยนำไปซื้ออุปกรณ์ต่างๆ และเป็นทุนหมุนเวียนในกิจการ กระบวนการที่ดีได้แก่ การทำการกิจการถูกวิธี โดยจากประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 4 ปี ทำให้ผู้ผู้

ความรู้และความสามารถในการทำการ ผลผลิตที่ดีได้แก่ ผู้กู้ได้ทุนหมุนเวียนและมีรายได้เป็นเงินอย่างสม่ำเสมอ

5. ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

การที่กองทุนชุมชนนันทเขตต์ พบว่า ผู้กู้นำเงินไปใช้ประโยชน์ต่างๆ ดังนี้

- 5.1 นำไปขยายกิจการ โดยนำไปขยายกิจการทั้งด้านสถานที่และจัดหาสินค้า วัสดุ และอุปกรณ์เพิ่ม
- 5.2 นำไปเป็นทุนหมุนเวียนในกิจการ
- 5.3 นำไปชำระหนี้รายทุนนอกระบบ
- 5.4 นำไปให้ประชาชนกู้ยืมอีกทอดหนึ่ง

6. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

วัตถุประสงค์ข้อ 1 มีความรู้ความเข้าใจการดำเนินงาน และกระบวนการจัดการกองทุนชุมชนนันทเขตต์โดยกองทุนชุมชนนันทเขตต์จัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับประสิทธิภาพ เช่น ตำแหน่งற்றுญิก ทำหน้าที่โดยผู้ที่มีประสิทธิภาพทางด้านการทำบัญชีต่าง ๆ มากพอสมควร

วัตถุประสงค์ข้อ 2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกองทุนชุมชนนันทเขตต์โดยปัจจัยที่ส่งเสริมได้แก่ การเสียสละเวลาส่วนตัวในการบริหารกองทุนและการมีจิตสำนึกร่วมกันในการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญเท่าเทียมกับชุมชนอื่น ๆ ของคณะกรรมการ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกองทุน ได้แก่การไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการจัดประชุมต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ข้อ 3 ทราบข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลบริบทชุมชนตามสภาพความเป็นจริง โดยสภาพเศรษฐกิจในชุมชนมีแหล่งเงินทุนในชุมชน ทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น เงินในชุมชนมีการหมุนเวียนอย่างสม่ำเสมอ สภาพทั่วไปในชุมชนมีสาธารณูปโภคครบทุกด้าน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนอยู่อาศัยกันแบบเป็นกลุ่มๆ

วัตถุประสงค์ข้อ 4 ทราบถึงแนวโน้มการพัฒนาของกองทุนชุมชนนันทเขตต์ โดยแนวโน้มของกองทุนในอนาคตคาดว่าจะมีผู้กู้ยืมต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ ทำให้ผลกำไรที่เกิดจากเงินกองทุน 1 ล้านบาทในเรื่องของดอกเบี้ยต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีชุมชน
นันทเขตต์ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1.1 เพื่อทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน และกระบวนการจัดการ กอง
ทุนชุมชนนันทเขตต์
- 1.2 เพื่อทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อ
การดำเนินงานของกองทุนชุมชนนันทเขตต์
- 1.3 เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลบริบทชุมชนตามสภาพความเป็นจริง
- 1.4 เพื่อทราบถึงแนวโน้มการพัฒนากองทุนชุมชนนันทเขตต์

2. วิธีดำเนินการ

- ขั้นที่ 1 ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของกองทุนชุมชนนันทเขตต์พร้อม
ทั้งสถานการณ์ต่างๆ ในชุมชน
- ขั้นที่ 2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน พร้อมทั้งสภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของ
ประชาชนในชุมชน
- ขั้นที่ 3 ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นที่ 4 ประมวลข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการเก็บข้อมูล และนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุป
พร้อมทั้งอภิปรายผลและข้อเสนอโครงการ

3. ผลการดำเนินการ

จากการประเมินโครงการกองทุนชุมชนนันทเขตต์ ได้ผลการประเมินโครงการโดย
ภาพรวม ดังนี้

- 3.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้
กู้ได้แก่

- ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่า ประชาชนในชุมชน คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกผู้กู้ มีความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ในทิศทางเดียวกัน คือ รัฐบาลให้เงินทุนในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน และให้ประชาชนเป็นผู้จัดการและบริหารกองทุนตนเอง

- ผลการประเมินกระบวนการ พบว่า กองทุนชุมชนนั้นทางเขตมีกระบวนการคัดเลือก ผู้กู้กระบวนการทำบัญชี การรับชำระหนี้ที่เป็นไปตามระเบียบการของกองทุน ส่วนการแนะนำวิธีการทำธุรกิจและการช่วยหาตลาด ทางกองทุนมิได้ให้การสนับสนุนในเรื่อง ดังกล่าวเลย

- ผลการประเมินผลผลิต พบว่า ผลโดยตรง คือ มีสมาชิกผู้กู้ในปัจจุบัน 29 ราย ยอดเงินให้กู้ 348,200 บาท ผู้กู้ได้นำเงินไปขยายกิจการและใช้เป็นทุนหมุนเวียน อีกส่วนหนึ่งไปใช้ชำระหนี้เก่า ผลกระทบโดยอ้อม คือ กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งขึ้น ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้ และมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

3.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ๆ ได้แก่

- ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัว พบว่า ผู้กู้ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอยู่ก่อนแล้ว ทำให้ผู้กู้และครอบครัวมีความสามารถและความรู้ในการดำเนินกิจการพอสมควร เช่น อาชีพค้าขาย

- ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่าผู้กู้ที่ทำการค้าขาย 80% คิดว่ายอดเงินให้กู้ 20,000 บาท นำไปสำหรับการทำการค้าขาย และผู้กู้ต้องการให้ทาง กองทุนสนับสนุนแนะนำในเรื่องสถานที่และเทคนิควิธีทำงานที่ถูกต้อง

- ผลการประเมินกระบวนการ พบว่า ผู้กู้ส่วนใหญ่ มีวิธีการทำกิจการที่ถูกต้องวิธี การหาตลาดที่ดี และการหาวัตถุดิบที่ดี เหมาะแก่การดำเนินกิจการต่อไป ส่วนการทำบัญชี พบว่า ผู้กู้มีความรู้ในการทำบัญชีน้อย การทำบัญชีเป็นเพียงบัญชีรายรับ - รายจ่ายธรรมดา ส่งผลให้ผู้กู้วิเคราะห์และประเมินธุรกิจเพียง คร่าว ๆ เท่านั้น

- ผลการประเมินผลผลิต พบว่า ผลโดยตรงที่เกิดขึ้น ได้แก่ ผู้กู้ 50% มีรายได้เป็นเงิน และ 30% ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ(สินค้า) เช่น ไข่ เป็ด ส่วนตลาด ส่วนที่เหลือ ผู้กู้ได้ชำระหนี้เก่า ผลกระทบโดยตรง ได้แก่ ผู้กู้ให้ขยายกิจการ ได้เงินหมุนเวียน ใน กิจการ

ผลกระทบทางอ้อม ได้แก่ ผู้กู้ได้พึ่งตนเอง จากการสนับสนุนทางการเงินจากกองทุน ทำให้ผู้กู้มีทุนในการขยายกิจการและ หมุนเวียนในกิจการได้ ส่งผลให้ผู้กูรมีศักยภาพและความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน

4. การอภิปรายผล

4.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนชุมชนนันทเขตต์ บรรลุทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 มีความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนชุมชนนันทเขตต์โดยกองทุนชุมชนนันทเขตต์จัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับประสบการณ์ เช่น ตำแหน่งเหรัญญิก ทำหน้าที่โดยผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการทำบัญชีต่าง ๆ มากพอสมควร

วัตถุประสงค์ข้อ 2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกองทุนชุมชนนันทเขตต์โดยปัจจัยที่ส่งเสริมได้แก่ การเสียสละเวลาส่วนตัวในการบริหารกองทุนและการมีจิตสำนึกร่วมกันในการพัฒนาชุมชน ให้มีความเจริญเท่าเทียมกับชุมชนอื่น ๆ ของคณะกรรมการ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกองทุน ได้แก่การไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการจัดประชุมต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ข้อ 3 ทราบข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลบริบทชุมชนตามสภาพความเป็นจริง โดยสภาพเศรษฐกิจในชุมชนมีแหล่งเงินทุนในชุมชน ทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น เงินในชุมชนมีการหมุนเวียนอย่างสม่ำเสมอ สภาพทั่วไปในชุมชนมีสาธารณูปโภคครบทุกด้าน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนอยู่อาศัยกันแบบเป็นกลุ่มๆ

วัตถุประสงค์ข้อ 4 ทราบถึงแนวโน้มการพัฒนาของกองทุนชุมชนนันทเขตต์ โดยแนวโน้มของกองทุนในอนาคตคาดว่าจะมีผู้กู้้น้อยต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ ทำให้ผลกำไรที่เกิดจากเงินกองทุน 1 ล้านบาทในเรื่องของดอกเบี้ยต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนชุมชนนันทเขตต์

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 กองทุนควรมีเงื่อนไขในการกู้ยืม หรือกฎเกณฑ์ ในการกู้ยืมที่ประชาชนสามารถปฏิบัติตามได้ง่าย มากกว่านี้เพราะที่ผ่านมาจำนวนผู้กู้

มีน้อย เนื่องจากประชาชน บางส่วนขาดคุณสมบัติในการกู้ เช่น ผู้ประสงค์จะกู้ มิใช่เจ้าบ้าน แต่ในระเบียบการระบุว่าต้องเป็นเจ้าบ้าน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ในการปรับปรุงแก้ไขระเบียบของกองทุนควร ได้รับความคิดเห็นจากประชาชนในชุมชนด้วย มิใช่จากคณะกรรมการฝ่ายเดียว

5.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 คณะกรรมการกองทุนควรมีความเป็นธรรมในการ พิจารณาเงินกู้และให้สิทธิต่าง ๆ แก่ประชาชนในชุมชนให้เท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 กองทุนฯ ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น และแก้ไขข้อข้องใจที่เกิดขึ้นให้แก่ประชาชนในชุมชนรับทราบ อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 กองทุนฯ ควรมีการเผยแพร่ข่าวสารในการบริหาร กองทุนให้ประชาชนรับทราบอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 กองทุนฯ ควรจัดให้มีการแนะนำส่งเสริมในการ ประกอบอาชีพให้แก่ผู้กู้

5.3 ข้อเสนอแนะในการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพ ของสมาชิกกองทุน

ทางกองทุนควรจัดให้มีรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อเป็นศูนย์รวมของกลุ่มอาชีพในการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มอาชีพเดียวกัน พร้อมทั้งจัดตั้งกองทุนในกลุ่ม อาชีพต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพ

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือการวิจัยเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรติดตามผลการดำเนินกิจการของผู้กู้เป็นระยะ ๆ เพื่อทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ผลการประเมินกองทุนชุมชนนันทเขตต์ เป็นผล ที่ประเมินในระยะเวลาหนึ่ง ข้อมูลที่ได้จากการประเมินเป็นข้อมูลที่ได้จากการ ประเมินเป็นนข้อมูลที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น อาจมีการเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นควรทำการวิเคราะห์และติดตามข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงาน

สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด
และอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง. [ม.ป.ท.]

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน
เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: สหพัฒนการพิมพ์.

คณะกรรมการกองทุนชุมชนนันทเขตต์ . 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนชุมชน
นันทเขตต์. [อัดสำเนา]

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2545. **สรุปภาวะเศรษฐกิจปี 2545**. [ออนไลน์]. ได้จาก: [http://www. Bot. or. Th/BOTHomepage/ DataBank / Econcond / econreport / outlook / 3-6-2002-th-ilQ-Outlook-final.pdf](http://www.Bot.or.th/BOTHomepage/DataBank/Econcond/econreport/outlook/3-6-2002-th-ilQ-Outlook-final.pdf).

ทักษิณ ชินวัตร. “ คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ” โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ. 26 กุมภาพันธ์ 2545.

บรรพต หงษ์ทอง. 2545. “ ภาวะการส่งออก ” กรุงเทพธุรกิจ. 30 กรกฎาคม 2545 หน้า 1,2,3.

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา. 2545. การทำแผนธุรกิจชุมชน. นครราชสีมา:
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ , บรรณาธิการ, 2537. รวมบทความทางการประเมินโครงการ.

กรุงเทพมหานคร : แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. 2545. สภาพแวดล้อมของประเทศไทย. [ออนไลน์]. ได้จาก:
; <http://www.oepp.go.th>.